

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES
[JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 26. maijā¹

I — Ievads

1. Izskatāmajā lietā tiek izskatīts Eiropas Kopienu Komisijas un Eiropas Savienības Padomes strīds par pareiza juridiskā pamata izvēli starptautiskas konvencijas, proti, Roterdamas Konvencijas par iepriekš norunātas piekrišanas procedūru attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem starptautiskajā tirdzniecībā² (turpmāk tekstā — "Konvencija"), noslēgšanai.

2. Komisija pārstāv viedokli, ka juridiskajam pamatam Eiropas Kopienų dalībai šajā konvencijā jābūt kopējai tirdzniecības politikai (EKL 133. pants), bet Padome aizstāv Konvencijas noslēgšanu, pamatojoties uz vides politiku (EKL 175. panta 1. punkts), un to

atbalsta Eiropas Parlaments, kā arī piecas dalībvalstis.

3. Paralēli izskatāmajā tiesvedībā lietā C-178/03³ tiek pārbaudīta juridiskā pamata izvēle Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Regulai (EK) Nr. 304/2003 par bīstamu ķīmisku vielu eksportu un importu⁴. Šīs regulas mērķis ir īstenot Konvenciju Kopienas teritorijā⁵.

II — Konvencija

A — Apsvērumu fragmenti

4. Izskatāmajā lietā īpaši nozīmīgi ir šādi Konvencijas preambulas fragmenti (pirmais,

3 — Komisija, Parlaments un Padome. Skat. arī manus šodien sniegtos secinājumus lietā C-178/03 (2006. gada 10. janvāra spriedums, Krājums, I-107., I-111. lpp.).

4 — OV L 63, I. lpp.; turpmāk tekstā — Regula Nr. 304/2003.

5 — Skat. Regulas Nr. 304/2003 trešo apsvērumu un tās 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Publicēts OV 2003, L 63, 29. un turpmākās lpp.

otrais, trešais, sestais, septītais, astotais un vienpadsmitais apsvērumš):

šanas uzvedības kodeksā (turpmāk — "Starptautiskais uzvedības kodekss"),

[..]

"apzinoties dažu starptautiskajā tirdzniecībā esošu bīstamu ķīmisko vielu un pesticīdu kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību un vidi,

atzīstot, ka visās valstīs būtu jāveicina pareiza ķīmisko vielu apsaimniekošana, ņemot vērā, *inter alia*, brīvprātīgi ieviestos standartus, kas noteikti Starptautiskajā rīcības kodeksā un UNEP Starptautiskās ķīmisko vielu tirdzniecības ētikas kodeksā,

atceroties attiecīgos noteikumus Rio deklarācijā par vidi un attīstību un 19. nodaļu dokumentā *Agenda 21* par "Toksisku ķīmisku vielu apsaimniekošanu videi draudzīgā veidā, ieskaitot toksisku un bīstamu produktu nelegālu starptautisku pārvadājumu prevenciju",

vēloties nodrošināt to, ka bīstamās ķīmiskās vielas, ko eksportē no to teritorijas, iepako un marķē tā, lai pietiekami aizsargātu cilvēku veselību un vidi saskaņā ar Grozīto Londonas pamatnostādņu un Starptautiskā rīcības kodeksa principiem,

novērtējot darbu, ko sākusi ANO Vides programma (UNEP) un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO), lai nodrošinātu brīvprātīgu iepriekš noteiktas piekrišanas procedūras darbību, kā noteikts UNEP Grozītājās Londonas pamatnostādņēs par informācijas apmaiņu starptautiskajā ķīmikāliju tirdzniecībā (turpmāk — "Grozītās Londonas pamatnostādnes") un FAO Starptautiskajā pesticīdu izplatīšanas un izmanto-

atzīstot, ka tirdzniecības politikai un vides politikai būtu vienai otra jāpapildina, lai sasniegtu ilgtspējīgu attīstību,

[..]

apņēmušās aizsargāt cilvēku veselību, tostarp patērētāju un darbinieku veselību, un vidi pret potenciāli kaitīgu ietekmi, ko rada dažas starptautiskajā tirdzniecībā esošas bīstamas ķīmiskās vielas un pesticīdi.”

B — *Svarīgāko Konvencijas noteikumu kop-savilkums*

6. Būtiskākie Konvencijas noteikumi ir šādi:

5. Turklāt jānorāda uz trešo apsvērumu Padomes 2002. gada 19. decembra lēmumā 2003/106/EK par Roterdamas Konvencijas par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem, apstiprināšanu Eiropas Kopienas vārdā⁶ (turpmāk tekstā arī — “Apstrīdētais lēmums”). Tas nosaka:

7. *Konvencijas mērķis* saskaņā ar tās 1. pantu ir “veicināt pušu dalīto atbildību un kopējas pūles starptautiskajā tirdzniecībā ar dažām bīstamām ķīmiskajām vielām, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi pret potenciālu kaitējumu un veicinātu minēto vielu lietošanu videi draudzīgā veidā, veicinot informācijas apmaiņu par to raksturlielumiem, paredzot valsts lēmumu pieņemšanas procesu attiecībā uz minēto vielu importu un eksportu un izplatot šos lēmumus pusēm”⁷.

“Konvencija ir svarīgs posms dažu bīstamo vielu un pesticīdu starptautiskās tirdzniecības reglamentācijā cilvēku veselības un dabas vides aizsardzībai pret to iespējamo kaitīgo iedarbību un tādas šo vielu lietošanas veicināšanai, kura nekaitē videi.”

8. Šim mērķim Konvencija starptautiskajai tirdzniecībai ar dažām ķīmiskajām vielām, kuras puses vienprātīgi uzskata par bīstamām, nosaka *Prior Informed Consent* procedūru (iepriekš norunātas piekrišanas procedūra). Ķīmisko vielu, uz kurām tā attiecas,

6 — OV 2003, L 63, 27. lpp.

7 — Atbilstoši Konvencijas 2. panta a) apakšpunktam par ķīmiskām vielām Konvencijas izpratnē tiek uzskatīti arī pesticīdi.

saraksts ir pievienots Konvencijai kā 3. pielikums⁸. Šī iepriekš norunātas piekrišanas procedūra ir paskaidrota tuvāk Konvencijas 10. un 11. pantā. Būtībā tā paredz, ka Konvencijas puses viena otru informē par kārtību, kādā notiek attiecīgās ķīmiskās vielas imports⁹. Turklāt katra puse apņemas šādā veidā iegūto informāciju par citu pušu noteikto importa kārtību darīt zināmu tās jurisdikcijā esošām personām un nodrošināt tās ievērošanu.

Konvencijas 10. panta 9. punkts nosaka:

“Puse, kas [...] nolemj nepieņemt ķīmiskas vielas importam vai pieņemt tās importam tikai ar konkrētiem nosacījumiem, vienlaicīgi, ja tā vēl to nav izdarījusi, aizliedz vai tos pašus nosacījumus attiecina uz:

a) ķīmiskās vielas importu no jebkura avota un

8 — Pamatojoties uz Ķīmisko vielu pārbaudes komitejas ieteikumu, pušu konference šo sarakstu var papildināt vai arī svītrot no tā attiecīgās ķīmiskās vielas (Konvencijas 7. un 8. pants, skatot to kopā ar 5. panta 5. un 6. punktu).

9 — Puse, paziņojot par importa kārtību, var dot piekrišanu attiecīgās ķīmiskās vielas importam, dot piekrišanu importam tikai ar konkrētiem nosacījumiem, nedot piekrišanu importam vai arī dot tikai pagaidu atbildi (Konvencijas 10. panta 4. punkts). Šādu paziņojumu apmaiņa notiek ar sekretariāta starpniecību (Konvencijas 10. panta 7. un 10. punkts).

b) ķīmiskās vielas ražošanu iekšzemē vietējai izmantošanai.”

9. Konvencijas 5. panta 1.—4. punktā ir noteikta pušu *savstarpējas informēšanas* procedūra par attiecīgajā valstī noteiktajiem ķīmisko vielu aizliegumiem vai stingriem ierobežojumiem arī attiecībā uz citām *ķīmiskajām vielām*, t.i., tādām, kurām atbilstoši 3. pielikumam nav jāpiemēro iepriekš norunāta piekrišanas procedūra¹⁰. Konvencijas 12. pants uzliek katrai pusei, no kuras teritorijas tiek eksportēta ķīmiska viela, kuru šī puse ir aizliegusi vai stingri ierobežojusi, pienākumu sniegt paziņojumu par eksportu galamērķa valstij (tā dēvētajai importētājai pusei).

10. Konvencijas 13. pantā būtībā ir noteikts, ka, eksportējot ķīmiskas vielas, jāņem vērā *marķēšanas prasības*, kas nodrošina pietiekamu informācijas pieejamību attiecībā uz riskiem un/vai bīstamību cilvēku veselībai vai videi¹¹.

10 — Šī informēšana notiek ar sekretariāta starpniecību, un tajā jāiekļauj atbilstoša, Konvencijas 1. pielikumā konkrēti minēta informācija par attiecīgo vielu, īpaši par tās fizikāli ķīmiskajām, toksikoloģiskajām un ekotoksikoloģiskajām īpašībām, kā arī par vides un veselības politikas īstēšanai attiecībā uz šādiem aizliegumiem vai ierobežojumiem.

11 — Tas attiecas ne tikai uz ķīmisko vielu eksportu, kas atbilstoši Konvencijas 3. pielikumam pakļautas iepriekš norunātas piekrišanas procedūrai, bet arī uz ķīmisko vielu eksportu, kas attiecīgās puses teritorijā ir aizliegtas vai to izmantošana ir stingri ierobežota. Turklāt puses šo noteikumu var piemērot arī citām ķīmiskajām vielām, kas atbilstoši valsts tiesību normām ir jāmarķē.

11. Konvencijas 14. pantā puses ir aicinātas *apmainīties ar informāciju* par ķīmiskajām vielām, kuras ietilpst šīs konvencijas piemērošanas jomā, bet Konvencijas 11. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 16. pantā puses ir aicinātas uz *tehnisko palīdzību*, īpaši attiecībā uz jaunattīstības valstu un pārejas ekonomikas valstu vajadzībām. Šīs tehniskās palīdzības mērķis ir attīstīt infrastruktūru un kompetenci ķīmisko vielu apsaimniekošanai visā to aprites ciklā.

12. Atbilstoši 15. panta 2. punktam katras puses pienākums ir iespēju robežās nodrošināt, ka *sabiedrībai ir attiecīgi pieejama informācija* par ķīmisko vielu lietošanu, ricību nelaiemes gadījumos un alternatīvām, kas ir drošākas cilvēku veselībai vai videi nekā 3. pielikumā iekļautās, kā īpaši bīstamas klasificētās ķīmiskās vielas, kas pakļautas iepriekš norunātas piekrišanas procedūrai.

13. Atbilstoši Konvencijas 15. panta 4. punktam tā neietekmē pušu tiesības pieņemt *stingrākus lēmumus attiecībā uz cilvēku veselības un vides aizsardzību*, ja šāds lēmums saskan ar šīs konvencijas noteikumiem un starptautiskajiem tiesību aktiem.

III — Prāvas priekšvēsture, prasījumi un tiesvedība

A — Prāvas priekšvēsture

14. Konvencija tika pieņemta 1998. gada 10. septembrī Roterdamā un parakstīta Kopienas vārdā 1998. gada 11. septembrī.

15. 2002. gada 24. janvārī Komisija ieteica Padomei apstiprināt šo konvenciju, balstot savu priekšlikumu uz EKL 133. pantu, skatītu kopā ar EKL 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmo teikumu un 3. punkta pirmo daļu¹².

16. 2002. gada 19. decembrī Padome apstiprināja Konvenciju Eiropas Kopienas vārdā. Tomēr pretēji Komisijas priekšlikumam Padome šajā sakarā vienbalsīgi un pēc apspriedes ar Eiropas Parlamentu atbilstoši EKL 300. panta 3. punktam sava apstiprinājuma juridiskajam pamatam nolēma EKL 133. panta vietā piemērot EKL 175. panta 1. punktu.

12 — COM(2001) 802, galīgā redakcija (OV 2002, C 126 E, 274. lpp.). Vienlaicīgi Komisija iesniedza priekšlikumu attiecībā uz Padomes Regulu par bīstamu ķīmisku vielu eksportu un importu, kas balstīts uz EKL 133. pantu (OV 2002, C 126 E, 291. lpp.).

17. Eiropas Kopiena atbilstoši Konvencijas 25. panta 3. punkta noteikumiem kopā ar apstiprinājuma dokumentu iesniedza arī deklarāciju par savas kompetences apjomu attiecībā uz jautājumiem, kuri ir reglamentēti šajā konvencijā¹³. Arī šajā deklarācijā ietverta atsauce uz EKL 175. panta 1. punktu, nevis uz EKL 133. pantu.

18. Kopā ar Eiropas Kopienas par Konvencijas pusēm kļuva arī lielākā daļa Eiropas Savienības dalībvalstu¹⁴. Jautājums par to, vai Kopienai atbilstoši judikatūrai lietā *AETR*¹⁵, iespējams, jau tobrīd bija ekskluzīva kompetence noslēgt šo konvenciju¹⁶, pārsniedz Komisijas celtās prasības priekšmeta ietvarus, un tādēļ tas izskatāmajā lietā nav jāaplūko.

13 — Publicēts OV 2003, L 63, 47. lpp.

14 — Skat. pārskatu par ratifikācijām Konvencijas mājaslapā internetā <http://www.pic.int/fr/ViewPage.asp?id=272> (pēdējo reizi skatīta 2005. gada 1. februārī).

15 — Par judikatūru, kas uzsākta ar 1971. gada 31. marta spriedumu lietā 22/70 Komisija/Padome *AETR* (*Recueil*, 263. lpp., 22. punkts), skat. īpaši 1993. gada 19. marta atzinumu 2/91 (*Recueil*, I-1061. lpp., 9. punkts) un 2001. gada 6. decembra atzinumu 2/00 "Kartāgas Protokols par bioloģisko drošību" (*Recueil*, I-9713. lpp., 45.–47. punkts), kā arī tā dēvētos *Open-Skies* 2002. gada 5. novembra spriedumus lietās C-467/98 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-9519. lpp., 82.–84. punkts), C-468/98 Komisija/Zviedrija (*Recueil*, I-9575. lpp., 78.–80. punkts), C-469/98 Komisija/Somija (*Recueil*, I-9627. lpp., 82.–84. punkts), C-471/98 Komisija/Belģija (*Recueil*, I-9681. lpp., 95.–97. punkts), C-472/98 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-9741. lpp., 88.–90. punkts), C-475/98 Komisija/Austrija (*Recueil*, I-9797. lpp., 97.–99. punkts) un C-476/98 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-9855. lpp., 108.–110. punkts).

16 — Attiecībā uz toreiz spēkā esošajām sekundārajām tiesību normām skat. īpaši Padomes 1992. gada 23. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2455/92 par dažu bīstamu ķīmisku vielu eksportu un importu (OV L 251, 13. lpp.), ar ko Kopiena cita starpā pakļāva sevi toreiz vēl brīvprātīgajai iepriekš norunātas piekrišanas procedūrai. Attiecīgā Regula ir tagad spēkā esošās Regulas Nr. 304/2003 priekštece.

B — *Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā*

19. Atbilstoši 2003. gada 27. februāra prasībai atcelt tiesību aktu Komisijas prasījumi saskaņā ar EKL 230. pantu ir šādi:

— atcelt Padomes 2002. gada 19. decembra lēmumu 2003/106/EK, ar ko Eiropas Kopienas vārdā apstiprina Roterdamas Konvenciju par iepriekš norunātas piekrišanas procedūru attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem starptautiskajā tirdzniecībā, un

— piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

20. Savukārt Padomes prasījumi ir šādi:

— prasību noraidīt un

— piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21. Ar 2003. gada 16. jūlija rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs atļāva Eiropas Parlamentam, kā arī Francijas Republikai, Nīderlandes Karalistei, Austrijas Republikai, Somijas Re-

publikai un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei iestāties šajā lietā Padomes prasījumu atbalstam.

vienprātību vai kvalificētu vairākumu Padomē¹⁸), bet arī, vai Kopienai ir ekskluzīva likumdošanas kompetence un ekskluzīva kompetence slēgt starptautisku nolīgumu vai arī Kopienai šī kompetence jādala ar dalībvalstīm¹⁹.

22. Visi lietas dalībnieki ir izteikuši savu viedokli rakstveida procesā, turklāt Komisija, Parlaments, Padome un Apvienotā Karaliste savus viedokļus izteica arī 2005. gada 7. aprīļa tiesas sēdē, kurā tika izskatīta arī lieta C-178/03.

A — *Juridiskā pamata izvēles kritēriji*

IV — Vērtējums

23. Savā prasībā Komisija norāda tikai vienu atcelšanas pamatu, proti, ka Konvencijas apstiprināšanai Kapienu vārdā ir izvēlēts nepareizs juridiskais pamats. Komisija apgalvo, ka tādējādi ir pārkāpts EK līgums EKL 230. panta otrās daļas nozīmē.

25. Būtībā lietas dalībnieki ir vienoti jautājumā par abstraktajiem pareiza juridiskā pamata izvēles Konvencijas apstiprināšanai kritērijiem.

24. Pareiza juridiskā pamata izvēlei ir būtiska praktiska, institucionāla un pat konstitucionāli tiesiska nozīme¹⁷. Kā zināms, tas nosaka ne tikai piemērojamo likumdošanas procedūru (Parlamenta līdzdalības tiesības,

26. Saskaņā ar pastāvošo judikatūru Kapienas tiesību akta juridiskā pamata izvēle ir jābalsta uz objektīviem apstākļiem, ko iespējams pārbaudīt tiesā, kuru vidū īpaši jāizceļ tiesību akta mērķis un saturs²⁰.

18 — Šajā sakarā skat. 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-211/01 Komisija/Padome, "Kravu pārvadājumi" (*Recueil*, I-8913. lpp., 52. punkts).

19 — Šajā sakarā skat. 1994. gada 15. novembra atzinumu 1/94 PTO (*Recueil*, I-5267. lpp.) un šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minēto atzinumu 2/00.

20 — 1996. gada 3. decembra spriedums lietā C-268/94 Portugāle/Padome (*Recueil*, I-6177. lpp., 22. punkts), 2001. gada 30. janvāra spriedums lietā C-36/98 Spānija/Padome "Nolīgums par Donavas aizsardzību" (*Recueil*, I-779. lpp., 58. punkts), 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-281/01 Komisija/Padome, *Energy Star* (*Recueil*, I-12049. lpp., 33. punkts) un šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā "Kravu pārvadājumi" (38. punkts), kā arī šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (22. punkts). Pamatnozīme ir 1991. gada 11. jūnija spriedumam lietā C-300/89 Komisija/Padome, "Titāna dioksīds" (*Recueil*, I-2867. lpp., 10. punkts).

17 — Šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00, 5. punkts.

27. Ja, pārbaudot Kopienas tiesību aktu, tiek konstatēts, ka tam ir divi mērķi vai ka tam ir divas sastāvdaļas, no kurām vienu var uzskatīt par galveno vai dominējošo, bet otrai ir tikai palīgraksturs, tad tiesību akts ir jābalsta tikai uz vienu juridisko pamatu, proti, uz to, ar ko saistīts galvenais vai dominējošais mērķis vai sastāvdaļa²¹.

28. Ņemot vērā iepriekš minēto, Kopienas tiesību akta apstiprināšanu var balstīt uz kopējo tirdzniecības politiku (EKL 133. pants) pat tādā gadījumā, ja tam blakus tirdzniecības politikas aspektam vēl ir arī citi mērķi, piemēram, attīstības mērķi²², ārējās un drošības politikas mērķi²³, vides aizsardzības intereses²⁴ vai veselības aizsardzības intereses²⁵. Tas it īpaši ir spēkā tāpēc, ka noteikumus par kopējo tirdzniecības politiku veido atklāta un dinamiska koncepcija, kas

nekādā gadījumā neaprobežojas ar ārējās tirdzniecības tradicionālajiem aspektiem²⁶. Kas attiecas tieši uz vides aizsardzību un veselības aizsardzību, tad EKL 6. pants un EKL 152. panta 1. punkta pirmā daļa norāda uz tiem kā pamatuzdevumiem, kas jāņem vērā, īstenojot Kopienas pārējās politikas, līdz ar to arī īstenojot kopējo tirdzniecības politiku.

29. Un otrādi, arī starptautiskie nolīgumi ar uzsvāru uz vides politikas jomu var *pastarpināti* ietekmēt tirdzniecību. Ja noteicošais šādu nolīgumu mērķis ir vides politika, tie jāapstiprina, balstoties uz EKL 175. panta 1. punktu, nevis uz EKL 133. pantu²⁷.

30. Lai kā iespējamos starptautisko nolīgumu juridiskos pamatus nošķirtu kopējo tirdzniecības politiku (EKL 133. pants) no vides politikas (EKL 175. pants), Tiesa ir

21 — Šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā "Energy Star" (34. punkts), lietā "Nolīgums par Donavas aizsardzību" (59. punkts) un šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā "Krauvu pārvadājumi" (39. punkts), kā arī šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (23. punkts). Pamatnozīme ir 1993. gada 17. marta spriedumam lietā C-155/91 Komisija/Padome, "Direktīva par atkritumiem" (*Recueil*, I-939. lpp., 19. un 21. punkts).

22 — 1987. gada 26. marta spriedums lietā 45/86 Komisija/Padome (*Recueil*, 1493. lpp., 17.–21. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta Lenca (*Lenz*) 1987. gada 29. janvāra secinājumus tajā pašā lietā, īpaši 62. punktu.

23 — 1995. gada 17. oktobra spriedums lietā C-70/94 *Werner* (*Recueil*, I-3189. lpp., 10. punkts) un 1997. gada 14. janvāra spriedums lietā C-124/95 *Centro-Com* (*Recueil*, I-81. lpp., 26. punkts).

24 — 1990. gada 29. marta spriedums lietā C-62/88 Grieķija/Padome, Černobīļa (*Recueil*, I-1527. lpp., 15.–19. punkts) un šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Energy Star*, 39.–43. punkts.

25 — Šajā sakarā, katrā ziņā attiecībā uz attiecībām starp iekšējā tirgus regulējumu un veselības aizsardzības politiku, 2000. gada 5. oktobra spriedums lietā C-376/98 Vācija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-8419. lpp., 88. punkts), kā arī 2004. gada 14. decembra spriedumi lietā C-434/02 *Arnold André* (Krājums, I-11825. lpp., 32.–34. punkts) un C-210/03 *Sveđish Match* (Krājums, I-11893. lpp., 31.–33. punkts). Šos apsvērumus var attiecināt arī uz attiecībām starp kopējo tirdzniecības politiku un veselības aizsardzības politiku.

26 — Pastāvīgā Judikatūra; skat. 1979. gada 4. oktobra atzinumu lietā 1/78 "Dabiskais kaučuks" (*Recueil*, 2871. lpp., 44. un 45. punkts) un atzinumu lietā 1/94 (iepriekš minēts 19. zemsvītras piezīmē, 41. punkts), kā arī šo secinājumu 22. zemsvītras piezīmē minēto 1987. gada 26. marta spriedumu lietā Komisija/Padome, 19. punkts.

27 — Šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (īpaši 25. punkts un 40.–44. punkts). Tiesa līdzīgā veidā nošķīra EKL 95. pantu (agrāk — EĒK līguma 100.A pants) un EKL 175. pantu (agrāk EĒK līguma 130.S pants). Atbilstoši tam "tikai apstākļi vien, ka runa ir par iekšējā tirgus izveidi un darbību, nenosaka nepieciešamību piemērot EĒK līguma 100.A pantu. Tiesas Judikatūra noteic, ka atsauc uz 100. A pantu nav pamatota, ja tiesību akts, ko paredzēts pieņemt, tikai pastarpināti saskaņo Kopienas iekšējā tirgus nosacījumus"; tā noteikts šo secinājumu 21. zemsvītras piezīmē minētajā spriedumā lietā "Direktīva par atkritumiem" (19. punkts) un tāda pat nozīmē arī 1994. gada 28. jūnija spriedumā lietā C-187/93 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-2857. lpp., 25. punkts).

noteikusi *tiešās un neatliekamās iedarbības* kritēriju²⁸. Tas nozīmē, ka gadījumā, ja starptautiskajam nolīgumam, kura mērķis ir vides politika, nav tiešas un neatliekamās iedarbības uz tirdzniecību, šis nolīgums jābalsta uz EKL 175. pantu, pretējā gadījumā tas jābalsta uz EKL 133. pantu²⁹. Turklāt, lai starptautiskajam nolīgumam piemērotu EKL 133. pantu, nav nepieciešams, lai tiešā un neatliekamā iedarbība uz tirdzniecību izpaustos kā tirdzniecības *veicināšana vai atvieglošana* — ir pietiekami, ja šāds nolīgums ir “instrumenti, kas *pamatā* paredzēti, lai veicinātu, atvieglotu vai *reglamentētu* tirdzniecību”³⁰.

31. Ņemot vērā iepriekš minēto, jāpārbauda, kas šajā gadījumā atbilstoši Konvencijas saturam, mērķim un kopsakarībām ir tajā *galvenais* un vai Konvencijas iespējamā iedarbība uz tirdzniecību ir vērtējama kā *tieša un neatliekama* (par to turpmāk

B daļā). Turklāt jāpārlicinās arī par to, kā Konvencijas apstiprināšanas derīgumu ietekmētu pieņēmums, ka šī konvencija ir jābalsta nevis uz vienu, bet gan uz dubultu juridisko pamatu (par to turpmāk C daļā).

B — *Konvencijas saturs, mērķi un kopsakarības*

32. Lietas dalībnieki nav vienprātis par to, uz kuru politikas jomu attiecas Konvencija atbilstoši tās saturam, mērķiem un kopsakarībām. Pretēji Komisijas viedoklim, ka attiecībā uz Konvenciju primāri ir jāpiemēro kopējā tirdzniecības politika, Padome, ko atbalsta personas, kas iestājušās lietā, saskata tajā galvenokārt vides politikas instrumentu. Tādējādi abi šīs lietas dalībnieki izskatāmajā lietā pārstāv pamatā tos pašus viedokļus kā paralēli iztiesājamā lietā C-178/03.

28 — Šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Energy Star* (40. punkta beigu daļa un 41. punkta beigu daļa). Pirms tam Tiesa līdzīgā veidā nošķīra kultūras politiku (agrāk EK līguma 128. pants) no rūpniecības politikas (agrāk EK līguma 130. pants) 1999. gada 23. februāra spriedumā lietā C-42/97 *Parlaments/Padome (Recueil, I-869. lpp., 63. punkts)*.

29 — Šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Energy Star* (40., 41., 43. un 48. punkts) un šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (40. punkts un 42.–44. punkts).

30 — Šajā nozīmē šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (37. punkta beigu daļa: izcēlums mans). Jāuzsver, ka tirdzniecības politikas instrumenti ne vienmēr tiek izmantoti tikai, lai *veicinātu* vai *atvieglotu* tirdzniecību, gluži pretēji — EKL 133. pants pieļauj arī klasiskus tirdzniecības (aizsardzības) pasākumus, kas var paredzēt attiecīgu preču importa vai eksporta ierobežojumu vai pat aizliegumu, piemēram, ja tiek pieņemts lēmums piemērot antidempinga maksājumus vai tirdzniecības embargo (par šo jautājumu skat. šo secinājumu 23. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Centro-Com*).

33. Uzreiz jāteic, ka mani Komisijas viedoklis nepārlicina.

34. Taisnība, ka Konvencijas *formulējumā* ir atsauces uz tirdzniecības politiku. Gan Kon-

vencijas nosaukumā, gan preambulā³¹ un dažos pantos tiek pieminēta starptautiskā tirdzniecība, tirdzniecības politika, imports un eksports. Tomēr tikpat lielā mērā Konvencijas formulējums norāda arī uz vides politiku. Preambula³² un it īpaši Konvencijas 1. pants runā par vides aizsardzību, ilgtspējīgu attīstību, pareizas ķīmisko vielu apsaimniekošanas veicināšanu, minēto vielu lietošanu videi draudzīgā veidā; 16. pants runā par ķīmisko vielu apsaimniekošanu visā to aprites ciklā.

35. *Satura ziņā* jāpiekrīt Komisijai un arī Padomei, ka Konvencijas kodolu veido iepriekš norunāta piekrišanas procedūra, kas sīkāk izklāstīta 10. un 11. pantā. Tomēr pretēji Komisijas viedoklim iepriekš norunāta piekrišanas procedūra nekādā ziņā nav tirdzniecības politikas instruments, gluži pretēji, kā Tiesa to ir secinājusi savā atzinumā 2/00, iepriekš norunāta piekrišanas procedūra ir instruments, kas raksturīgs tieši vides politikai³³. Pretēji Komisijas apgalvojumam atzinumā 2/00 sniegto Kartāgas Protokolā paredzētās iepriekš norunātas piekrišanas procedūras vērtējumu var attiecināt uz iepriekš norunātas piekrišanas procedūru izskatāmajā gadījumā. Jo iepriekš norunāta

piekrišanas procedūra arī attiecībā uz šajā lietā apskatāmajām bīstamajām ķīmiskām vielām kalpo "galvenokārt informācijas apmaiņai par ieguvumiem un risku, kas saistīts ar ķīmisku vielu lietošanu, un ir domāta, lai zinātniskas, tehniskas, ekonomiskas un juridiskas informācijas apmaiņas rezultātā sekmešu videi draudzīgu toksisko vielu izmantošanu"³⁴.

36. Tādējādi starptautiskā tirdzniecība ar attiecīgajām ķīmiskām vielām, kuras puses vienprātīgi ir klasificējušas kā bīstamas³⁵, ir tikai iepriekš norunātas piekrišanas procedūras ārējais aspekts. Jo šīs procedūras patiesais priekšmets nav tirdzniecības ar bīstamām ķīmiskām vielām veicināšana, atvieglošana vai tikai reglamentēšana³⁶, bet gan pušu savstarpēja informēšana par to piemēroto

31 — Skat. īpaši Konvencijas otro, astoto un devīto apsvērumu; līdzīgi arī apstrīdētā Padomes Lēmuma 2003/106/EK trešo apsvērumu.

32 — Skat. īpaši Konvencijas pirmo, otro, sesto, septīto, astoto, devīto un vienpadsmito apsvērumu; līdzīgi arī apstrīdētā Padomes Lēmuma 2003/106/EK trešo apsvērumu.

33 — Šo secinājumu 15. zemsviras piezīmē minētais atzinums 2/00, 33. punkts.

34 — Tas lasāms *Agenda 21* 19.33. punktā, kas ievada nodaļu, kurā iepriekš norunātas piekrišanas procedūra kā instruments tiek īpaši izcelta. Programmu *Agenda 21* pieņēma 1992. gadā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konferencē par vidi un attīstību, tā dēvētajā "Pasaules samītā", kas notika Riodežaneiro (Brazīlijā). Tās teksts angļu valodā ir pieejams: <<http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>>, tulkojums vācu valodā ir pieejams: <<http://www.agrar.de/agenda/agd21k00.htm>> (pēdējo reizi skatīts 2005. gada 2. martā).

35 — Šīs ķīmiskās vielas ir iekļautas Konvencijas 3. pielikumā.

36 — Ar to Konvencija atšķiras no, piemēram, PTO nolīgumam pievienotā Līguma par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu (*Sanitary and Phytosanitary Measures*, turpmāk tekstā — "SPS") un Līguma par tehniskām barjerām tirdzniecībā (*Technical Barriers to Trade*, turpmāk tekstā — "TBT"). Jo SPS līgums "aprobežojas ar noteikumu un disciplīnu daudzpusīgas struktūras izveidošanu, lai pārraudzītu sanitāro un fitosanitāro pasākumu izstrādāšanu, pieņemšanu un īstenošanu, ar nolūku mazināt to negatīvo ietekmi uz tirdzniecību", turpreti TBT līguma noteikumiem "tikai jānodrošina, lai tehniskie noteikumi un standarti, kā arī procedūras [...] neradītu starptautiskajā tirdzniecībā nevajadzīgus šķēršļus" (šo secinājumu 19. zemsviras piezīmē minētais atzinums 1/94, 31. un 33. punkts; izcēlums mans).

importa kārtību (Konvencijas 10. panta 7. un 10. punkts³⁷), kas saistīta ar šādā veidā iegūtas informācijas tālāku paziņošanu attiecīgajām personām (Konvencijas 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts).

eksportētājam var sadārdzināt tirdzniecību, piemēram, pieprasot izpildīt nepieciešamās formalitātes, lai saņemtu paziņojumu par eksportu (Konvencijas 12. pants)³⁹.

37. Piemērojot iepriekš norunātas piekrišanas procedūru, kā arī paziņojumus par attiecīgu ķīmisku vielu eksportu (Konvencijas 12. pants), galvenokārt jānovērš iespēja, ka kāda no pusēm — īpaši tas skar jaunattīstības valstis — saskaras ar bīstamu ķīmisku vielu importa problēmu, kaut gan tai iepriekš nav bijis iespējams veikt nepieciešamos pasākumus vides un cilvēku veselības aizsardzībai³⁸.

38. Katrā ziņā iepriekš norunāta piekrišanas procedūra, pateicoties jau pieminētajai attiecīgo personu informēšanai (Konvencijas 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts), var *pastarpināti* sekmēt dažādās valstīs spēkā esošo tiesību normu lielāku caurskatāmību un šādā veidā, iespējams, padarīt vieglāku tirdzniecību ar bīstamām ķīmiskām vielām. No otras puses, Konvencija attiecīgajam

39. Konvencijai bez šādas pastarpinātas iedarbības uz tirdzniecību būtībā nav tirdzniecību reglamentējošs raksturs. Īpaši jāuzsver, ka Konvencija *neparedz* pušu *kopīgus noteikumus* bīstamu ķīmisku vielu importam un eksportam. Tajā nav iekļauti noteikumi par to, vai un ar kādiem nosacījumiem pusēm ir jāatļauj, jāaizliedz un vai tās drīkst aizliegt bīstamu ķīmisku vielu importu. Tā neparedz arī preču savstarpējas atzīšanas noteikumus. Katra puse var brīvi izlemt, vai dot piekrišanu bīstamu ķīmisku vielu importam, nedot piekrišanu vai arī dot piekrišanu tikai ar konkrētiem nosacījumiem (Konvencijas 10. panta 1. un 2. punkts, 4. punkta a) apakšpunkts un 6. punkts). Pārējās puses to atbalsta tikai tādējādi, ka tās seko (nodrošina), lai eksportētāji ņem vērā attiecīgajā mērķa valstī spēkā esošās tiesību normas (Konvencijas 11. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Turklāt Konvencijai, nosakot pusei

37 — Konvencijas 5. punktā ir ietverts vēl viens savstarpējas informēšanas elements.

38 — Šajā sakarā šo secinājumu 34. zemsvītras piezīmē minētās *Agenda 21* 19.35. punktā ir teikts: "Izcelsmes valstīs aizliegtu un dažās rūpnieciskajās valstīs stingri ierobežoto ķīmisko vielu eksports uz jaunattīstības valstīm *rada pamatu uztraukumam, jo dažās importētājvalstīs* nav garantēta droša ķīmisko vielu apsaimniekošana sakarā ar nepietiekamajiem infrastruktūras nosacījumiem attiecībā uz ķīmisko vielu importa, izplatīšanas, uzglabāšanas, veidošanas un utilizācijas kontroli" (izcēlums mans).

39 — Šajā sakarā skat. Regulas Nr. 304/2003 7. pantu, īpaši 1. un 7. punktu.

aizliegumu diskriminēt⁴⁰ importētās bīstamas ķīmiskas vielas pēc to izcelsmes, kā arī uzliekot par pienākumu ievērot vienlīdzīgu attieksmi ar attiecīgās valsts bīstamām ķīmiskām vielām⁴¹ (Konvencijas 10. panta 9. punkts), ir tikai blakusiedarbība uz attiecīgās puses importa kārtību, kas pastarpināti ietekmē tirdzniecību.

40. Aplūkojot arī pārējās Konvencijas normas, apstiprinās, ka principā runa ir par vides politikas, nevis tirdzniecības politikas instrumentu. Gan informācijas apmaiņa starp pusēm (Konvencijas 14. pants), gan savstarpējā tehniskā palīdzība (Konvencijas 11. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 16. pants), gan sabiedrībai dotā iespēja saņemt informāciju par ķīmiskām vielām (Konvencijas 15. panta 2. punkts) nav paredzētas, lai veicinātu, atvieglotu vai arī tikai reglamentētu tirdzniecību ar bīstamajām ķīmiskajām vielām. Jau no šo tiesību normu formulējuma izriet, ka to mērķis galvenokārt ir vides aizsardzība un arī cilvēku veselības aizsardzība.

41. Pretēji tam, ka pirmajā brīdī Konvencijas 13. panta normas par ķīmisko vielu marķēšanu un informāciju, kas jāpievieno eksportējamām ķīmiskajām vielām, šķiet attiecinā-

mas uz tirdzniecības politiku, tās tomēr ir vides politikas tiesību normas. Jo to priekšplānā netiek izvirzīts jautājums par preču iepakojuma un pievienojamās informācijas saskaņošanu vai savstarpēju atzīšanu, lai nodrošinātu ķīmisko vielu brīvu tirdzniecību vai atvieglotu to piekļuvi tirgum, kā tas parasti ir šādos gadījumos⁴². Gluži pretēji, tiem tikai jānodrošina sabiedrībai informācijas pieejamība attiecībā uz riskiem un/vai bīstamību cilvēku veselībai vai videi, apsaimniekojot attiecīgās ķīmiskās vielas. Tādējādi Konvencija izvirza tikai vides politikas mērķi — marķēt ķīmiskās vielas un izvietot uz tām papildinformāciju, bet konkrētas prasības saturam uz šiem iepakojumiem un papildinformācijai nosaka katras puses attiecīgās tiesību normās.

42. Runājot par *Konvencijas mērķiem*, atbilstoši tās 1. pantam priekšplānā ir izvirzītas vides politikas intereses, proti, veicināt pušu dalīto atbildību, aizsargāt cilvēku veselību un vidi pret potenciālu kaitējumu, atvieglot informācijas apmaiņu par bīstamo ķīmisko vielu raksturlielumiem un veicināt minēto vielu lietošanu videi draudzīgā veidā. Šo vides politikas interešu izvirzīšanu priekšplānā apstiprina arī Konvencijas preambula, kas

40 — Vienkāršāk sakot, attiecībā uz bīstamo ķīmisko vielu importu jāpiemēro vienādi nosacījumi vai aizliegumi neatkarīgi no to izcelsmes valsts.

41 — Vienkāršāk sakot, ja attiecībā uz bīstamo ķīmisko vielu importu tiek piemēroti ierobežojumi, tad šādi ierobežojumi jāpiemēro arī attiecīgās valsts rūpniecībai.

42 — Ar to izskatāmā lieta atšķiras no šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētās lietas *Energy Star* (īpaši 40. punkts), kurā runa ir par marķēšanas programmu, kurai galvenokārt bija jārada ražotājiem iespēja saskaņā ar savstarpējas atzīšanas procedūru lietot kopēju logo, lai patērētāji varētu atpazīt konkrētas preces.

jau pirmajā apsvērumā norāda uz dažu bīstamu ķīmisko vielu un pesticīdu kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību un vidi, un arī septītajā, devītajā un vienpadsmitajā apsvērumā pievēršas galvenokārt vides aizsardzībai. To pašu var teikt arī par sesto un astoto apsvērumu, kas atbalsta pareizas ķīmisko vielu apsaimniekošanas veicināšanu un izvirza mērķi sasniegt ilgtspējīgu attīstību.

nevis par nolīgumu tirdzniecības jomā, kas skar dažus vides politikas aspektus⁴³.

44. Aplūkojot Konvencijas *kopsakarības*, nonākam pie tā paša secinājuma. Jāuzsver, ka Konvencija nav pieņemta Pasaules Tirdzniecības organizācijas (turpmāk tekstā — “PTO”) ietvaros, bet tās pamatā ir Apvienoto Nāciju Vides programmas (turpmāk tekstā — “UNEP”) un Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (turpmāk tekstā — “FAO”) darbība⁴⁴. Šīs abas organizācijas pamudināja vest sarunas par Konvenciju, un tagad tās atbilstoši 19. panta 3. punktam pilda sekretariāta funkcijas Konvencijas pusēm. Turklāt saskaņā ar Konvenciju tā ir 1992. gadā Riodežaneiro (Brazīlija) notikušās Apvienoto Nāciju Vides un attīstības konferences turpinātāja; Konvencijā nepārprotami ir ietvertas atsauces⁴⁵ uz Rio Deklarāciju par vidi un attīstību⁴⁶ un *Agenda 21* 19. nodaļu⁴⁷. No pēdējā laika pasākumiem jāpiemin

43. Jāatzīmē, ka noteiktajos mērķos tiek pieminēta arī starptautiskā tirdzniecība, īpaši preambulas otrajā, astotajā un devītajā apsvērumā, kā arī Konvencijas 1. panta tekstā. Tomēr arī šajā gadījumā tirdzniecība drīzāk ir pieminēta tikai, lai parādītu Konvencijas patiesos vides politikas mērķus, un tai Konvencijā nav piešķirta patstāvīga vērtība. Runa ir par nolīgumu vides jomā, kas skar arī dažus tirdzniecības politikas aspektus, bet

43 — Komisija ir trāpīgi norādījusi uz to, ka vides politikas pasākumi var radīt šķēršļus tirdzniecībai un tādēļ būtu jāpārbauda to pamatotība, piemēram, saskaņā ar Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (VVT) noteikumiem. Tomēr attiecīgie pasākumi tādējādi nezaudē savu vides politikas raksturu.

44 — Konvencijas preambulas trešais apsvērumus.

45 — Konvencijas preambulas otrais apsvērumus.

46 — Rio deklarācija par vidi un attīstību angļu valodā ir pieejama: <<http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>> (pēdējo reizi skatīta 2005. gada 2. martā) kā 1. pielikums ziņojumam *Report of the United Nations Conference on Environment and Development* (dokuments Nr. A/CONF.151/26 [Vol. II]).

47 — Šo secinājumu 34. zemsvītras piezīmē minētās *Agenda 21* 19. nodaļas nosaukums ir “Toksisku ķīmisko vielu apsaimniekošana videi draudzīgā veidā, ieskaitot toksisku un bīstamu produktu nelegālu starptautisku pārvadājumu prevenciju”. Iepriekš norunātas piekrišanas procedūra īpaši izelta tās iedaļā “C. Informācijas apmaiņa par toksiskām ķīmiskajām vielām un par risku, kas saistīts ar ķīmiskajām vielām” (19.36. un 19.37. punkts).

rīcības plāns, ko 2002. gadā pieņēma Johannesburgā (Dienvidāfrika) notikušais Vispasaules samits par noturīgu attīstību, kas aicina ratificēt un ātri īstenot Roterdamas Konvenciju⁴⁸. Kopienas līmenī nozīmīga ir 2002. gada 22. jūlija Sestā Kopienas vides rīcības programma⁴⁹; šī programma, kas ir balstīta uz EKL 175. pantu, tematiski daudzējādā ziņā sasaucas ar Konvenciju⁵⁰ un norāda, ka Konvencijas ātra ratifikācija ir viens no Kopienas vides politikas prioritāriem uzdevumiem⁵¹.

45. Rezumējot var teikt, ka, ievērojot Konvencijas saturu un mērķus, kā arī apstākļu kopumu, kādos tā tika noslēgta, jāsecina, ka Konvencijas uzmanības centrā ir vides politika, nevis kopējā tirdzniecības politika. Konvencijas ietekmei uz starptautisko tirdzniecību ar bīstamajām ķīmiskajām vielām, kas visādā ziņā ir iespējama, drīzāk ir pastarpināts, nevis tiešs raksturs⁵². Šajā ziņā piekrītu Padomes un personu, kas iestājušās lietā, viedoklim, ka Konvencijai attiecībā uz tās apstiprināšanas juridisko pamatu ir lielā-

ka līdzība ar Kartāgas Protokolu par bioloģisko drošību⁵³ nekā ar nolīgumu *Energy-Star*⁵⁴. Tas nozīmē, ka bija pareizi balstīt Konvencijas apstiprināšanu uz EKL 175. panta 1. punktu, nevis uz EKL 133. pantu⁵⁵.

46. Komisija vēl iebilst, ka gadījumā, ja juridiskajam pamatam tiek izvēlēts EKL 175. panta 1. punkts, nevis EKL 133. pants, tas var būtiski ietekmēt Kopienas iekšējo tirgu un radīt tirdzniecības izkropļojumu. Jo šādā gadījumā dalībvalstis tā iemesla dēļ, ka Kopienai nav ekskluzīva kompetence šajā jautājumā, vienpusēji var pieņemt stingrākus bīstamo ķīmisko vielu importa un eksporta noteikumus un arī apiet Kopienā jau pastāvošos noteikumus par bīstamo vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķējumu.

47. Šajā ziņā vispirms jānorāda uz to, ka atbilstoši judikatūrai lietā *AETR* Kopienai vides politikas jomā var būt ekskluzīva ārējā

48 — Rīcības plāna 23. punkta a) daļa pieejama: <<http://www.johannesburgsummit.org>> (pēdējo reizi skatīta 2005. gada 2. martā) kā ziņojuma *Report of the World Summit on Sustainable Development* daļa (dokuments Nr. A/CONF.199/20).

49 — OV 2002, L 242, 1. lpp.

50 — Piemēram, ķīmisko vielu apsaimniekošanas riska novērtējums un riska pārvaldība, kā arī sabiedrības informēšana (Sestās Kopienas vides rīcības programmas 7. panta 2. punkta b) apakšpunkts).

51 — Sestās Kopienas vides rīcības programmas 7. panta 2. punkta d) apakšpunkta pirmais ievilkums.

52 — Attiecībā uz tiešas (un tūlītējas) vai pastarpinātas (un ilgtermiņa) iedarbības kritēriju skat. šo secinājumu 30. punktu.

53 — Šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētā atzinuma 2/00 priekšmets. Tikai piemēra pēc jāpiemin, ka *Agenda 21* attiecīgās nodaļas (15. nodaļa un attiecīgi 19. nodaļa), uz kurām attiecas Kartāgas Protokols un izskatāmajā lietā strīdīgā Roterdamas Konvencija, abas pieder pie *Agenda 21* II daļas ar nosaukumu "Resursu saglabāšana un apsaimniekošana attīstībai".

54 — Šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Energy Star* priekšmets.

55 — Tādā mērā, kādā Konvencija kalpo arī cilvēku veselības aizsardzībai, tai papildus EKL 175. panta 1. punktam nav nepieciešams atsevišķs juridiskais pamats, jo no EKL 174. panta 1. punkta otrā ievilkuma izriet, ka Kopienas vides politika piedalās arī cilvēku veselības aizsardzībā.

kompetence⁵⁶. Nav svarīgi, vai tas attiecas arī uz šajā lietā izskatāmās Konvencijas noslēgšanu, jo pat dalītas kompetences gadījumā dalībvalstīm, īstenojot to kompetencē esošās tiesības, jāievēro spēkā esošās Kopienu tiesību normas. Tās nedrīkst pārkāpt ne spēkā esošās sekundārās, ne arī primārās tiesību normas; īpaši tas attiecas uz Līgumā paredzētajām pamatbrīvībām un EKL 95. panta 4.–10. punktu. Tas izriet no Kopienu tiesību normu prioritātes principa. Tādēļ Komisijas iebildums ir nepamatots.

48. Tātad kopumā secinu, ka Komisijas prasība nav pamatota un tādēļ tā ir jānoraida.

C — Par dubulto juridisko pamatu

49. Šo rezultātu neietekmētu arī pieņēmums, ka Konvencija bija jābalsta nevis uz vienu, bet patiesībā uz dubulto juridisko

56 — Šajā sakarā skat. šo secinājumu 18. punktu. Arī šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētajā atzinumā 2/00 (45. un 46. punktā) ir piejauta Kopienas ekskluzīvās ārējās kompetences iespējama vides politikas jomā.

pamatu, t.i., *vienlaicīgi* uz EKL 175. panta 1. punktu un EKL 133. pantu.

50. Tiesību aktu patiešām ir iespējams balstīt uz vairākiem atbilstošiem juridiskiem pamatiem. Tas ir iespējams izņēmuma gadījumā, kad ir skaidrs, ka tiesību aktam vienlaicīgi ir vairāki mērķi, kas ir nedalāmi saistīti viens ar otru, un nevienu no tiem nevar uzskatīt par netiešu vai pakārtotu otram⁵⁷.

51. Izskatāmajā lietā dubults juridiskais pamats tiktu izvēlēts, ja tiktu uzskatīts, ka Konvencijā tirdzniecības un vides politikas aspekti ir *vienlīdz nozīmīgi*⁵⁸ un tādēļ Konvenciju pretēji augstāk izklāstītajam viedoklim nevarētu viennozīmīgi attiecināt tikai uz vienu no abām politikām.

52. Šajā jautājumā vispirms jāsecina, ka attiecīgās procedūras atšķirības, noslēdzot tirdzniecības nolīgumus, no vienas puses,

57 — Šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/00 (23. punkta pēdējais teikums), kā arī šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Energy Star* (35. un 39. punkts) un šo secinājumu 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā "Kravu pārvaļājumi" (40. punkts). Skat. arī šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā "Titāna dioksīds" (13. un 17. punkts).

58 — Ja priekšplānā tiktu izvirzīta šī tēze, tās pamatojumam varētu atsaukties uz Konvencijas astoto apsvērumu un Padomes Apstrīdētā lēmuma trešo apsvērumu, kurā tirdzniecības politika un vides politika ir minētas kopā un kā šķietami vienlīdzīgas.

un nolīgumus vides jomā, no otras puses, nav nepārvaramas⁵⁹. Parasti Parlamentam par nolīgumiem tirdzniecības politikas jomā tiek sniegts neformāls paziņojums⁶⁰, turklāt tam atbilstoši Līgumam pat formāli nav tiesību piedalīties šādu jautājumu izskatīšanā, turpretī atbilstoši EKL 300. panta 3. punkta pirmajai daļai apspriešanās ar Parlamentu ir saistoša pirms nolīgumu noslēgšanas vides politikas jomā. Tomēr nekas nekavē Padomi fakultatīvi apspriesties ar Parlamentu arī saistībā ar nolīgumiem tirdzniecības jomā⁶¹.

53. Tomēr izšķirošs ir apstākļi, ka *atcelt* Konvencijas apstiprināšanu būtu iespējams

59 — Judikatūra nepieļauj vairāku atšķirīgu juridisko pamatu izmantošanu, ja tajos paredzētie procesi nav savstarpēji savienojami; skat. šo secinājumu 20. punktā minēto spriedumu lietā "Titāna dioksīds" (17.–21. punkts), 1999. gada 25. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-164/97 un C-165/97 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-1139. lpp., 14. punkts) un šo secinājumu 20. punktā minēto 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā Komisija/Padome (57. punkts). No šīs judikatūras var secināt, ka divus juridiskos pamatus katrā ziņā var apvienot, ja abi paredz vienādu likumdošanas procesu vai vismaz savienojamus likumdošanas procesus; šajā nozīmē skat. arī 2004. gada 9. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-184/02 un C-223/02 Spānija un Somija/Eiropas Parlaments un Padome (Krājums, I-7789. lpp., 42.–44. punkts).

60 — Tā noteikts Konvencijas apstiprināšanas laikā spēkā esošajā 2000. gada 5. jūlija Pamatnolīgumā par attiecībām starp Eiropas Parlamentu un Komisiju; skat. tajā it īpaši 2. pielikumu "Eiropas Parlamenta informēšana un iesaistīšana saistībā ar starptautiskiem nolīgumiem un paplašināšanos" (OV 2001, C 121, 122. un turpmākās lpp., īpaši 128. lpp.).

61 — Tā attiecībā uz citiem juridiskajiem pamatiem ir noteikts, piemēram, 1988. gada 27. septembra spriedumā lietā 165/87 Komisija/Padome (*Recueil*, 5545. lpp., 20. punkts), saskaņā ar kuru apspriešanās ar Parlamentu, uz ko Padomei ir tiesības jebkurā laikā, nevar tikt uzskatīta par nelikumīgu arī tajā gadījumā, ja tā nav obligāta. No 1994. gada 2. marta sprieduma lietā C-316/91 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-625. lpp., 16. punkta otrais teikums) neizriet pretējais: Tiesa gan pēdējā minētajā spriedumā noteic, ka *fakultatīva* apspriešanās ar Parlamentu nevar aizvietot *obligātās* konsultācijas ar Parlamentu; tomēr tas neietekmē iespēju fakultatīvi apspriesties ar Parlamentu visos tajos gadījumos, kad Līgums neparedz vispār nekādas (obligātās) konsultācijas.

tikai gadījumā, ja apgalvotā neprecizitāte juridiskā pamata izvēlē būtu bijusi kas vairāk par tīri formālas dabas kļūdu.

54. Tiesa par tīri formālu kļūdu uzskatīja situāciju, kad tiesību akts kļūdaini tika balstīts uz dubultu juridisko pamatu viena juridiskā pamata vietā⁶². Atšķirības nevarētu būt arī pretējā gadījumā, kad Kopienų likumdevējam tiek pārņemts, ka tam bija jāizvēlas nevis viens, bet gan dubults juridiskais pamats. Lai atceltu Kopienų tiesību aktu, nepietiek tikai ar to, ka tiesību akta apsvērumos ir kļūdaini minēts juridiskais pamats vai juridiskie pamati, bet šādai kļūdai juridiskā pamata izvēlē būtu jārada tālejošas sekas — kā nelikumīgas procedūras piemērošana⁶³ vai arī attiecīgo institūciju tiesiskās pozīcijas ietekmēšana.

55. Izskatāmajā lietā atbilstoši EKL 300. panta 3. punkta pirmajai daļai notika apspriešanās ar Parlamentu. Tātad *Parlamenta proce-*

62 — Nesen pieņemta sprieduma lietā *Swedish Match*, kas minēts šo secinājumu 25. zemsvītras piezīmē, 44. punktā Tiesa norāda, ka kļūdaina atsauce uz EKL 133. pantu kā attiecīga tiesību akta papildu juridisko pamatu pati par sevi neizraisa šī tiesību akta spēkā neesamību; skat. arī 2002. gada 10. decembra spriedumu lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments) un Imperial Tobacco (Recueil*, I-11453. lpp., 98. punkts).

63 — Tā par kļūdaino dubultu juridiskā pamata izvēli ir teikts šo secinājumu 25. zemsvītras piezīmē minētajā spriedumā lietā *Swedish Match* (44. punkts); skat. arī šo secinājumu 59. zemsvītras piezīmē minēto 2004. gada 9. septembra spriedumu lietā Spānija un Somija/Parlaments, (44. punkts), šo secinājumu 61. zemsvītras piezīmē minēto 1988. gada 27. septembra spriedumu lietā Komisija/Padome (19. punkts), šo secinājumu 22. zemsvītras piezīmē minēto 1987. gada 26. marta spriedumu lietā Komisija/Padome (12. un 22. punkts) un šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā "Titāna dioksīds" (18.–20. punkts un 25. punkts).

suālās tiesības tika ievērotas. EKL 133. panta kā papildu juridiskā pamata izmantošana Parlamentam nevarētu piešķirt vairāk tiesību, gluži pretēji, jau EKL 300. panta 3. punkta pirmās daļas formulējums norāda, ka Parlamentam tirdzniecības politikas nolīgumu jomā ir mazākas procesuālās tiesības nekā vides politikas nolīgumu jomā⁶⁴.

pēji nodalāmas jomas, no kurām vismaz viena atrodas Kopienas ekskluzīvajā kompetencē⁶⁸. Izskatāmajā lietā tomēr nekas neliecina par to, ka Konvencijas dažādie noteikumi būtu šādā veidā savstarpēji nodalīti. Gluži pretēji, Konvencija veido vienu veselumu, tādējādi EKL 133. panta kā vēl viena juridiskā pamata izmantošana papildus EKL 175. panta 1. punktam nevarētu uzlabot Komisijas stāvokli sarunās un tā neizmantošana nav vājinājusi Komisijas stāvokli.

56. Nav redzams arī konkrēts apliecinājums tam, ka EKL 133. panta kā papildu juridiskā pamata neizmantošana būtu mazinājusi *Komisijas lomu sarunu vadīšanā*⁶⁵. Attiecībā uz kopējo tirdzniecības politiku (EKL 133. pants) Kopienai patiešām ir ekskluzīva kompetence⁶⁶, turpretī vides politikas jomā (EKL 175. pants) tā savu kompetenci principā dala ar dalībvalstīm⁶⁷; tikai pēdējā gadījumā dalībvalstis sēž pie sarunu galda kopā ar Komisiju, turpretī pirmajā gadījumā sarunas drīkst vest tikai Komisija. Tātad EKL 133. panta kā juridiskā pamata papildu izmantošana var stiprināt Komisijas procesuāli tiesisko stāvokli tikai tādā gadījumā, ja attiecīgais nolīgums aptver dažādas, savstar-

57. Tātad, pat pieņemot, ka tirdzniecības un vides politikas aspekti attiecīgajā konvencijā ir vienlīdz nozīmīgi, EKL 133. panta kā papildu juridiskā pamata neizmantošana nenozīmē neko vairāk kā tikai formālu kļūdu, ko nevar izmantot kā pamatojumu, lai atceltu apstrīdēto tiesību aktu. Tādējādi Padomes lēmums par Konvencijas apstiprināšanu, pamatojoties uz EKL 175. panta 1. punktu kopā ar EKL 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmo teikumu un 3. punkta pirmo daļu, arī no šāda viedokļa nav atceļams.

64 — Skat. arī šo secinājumu 51. punktu.

65 — EKL 133. panta 3. punkts, skatot to kopā ar EKL 300. panta 1. punkta otro daļu.

66 — 1975. gada 11. novembra atzinums 1/75 "Vietējie izdevumi" (*Recueil*, 1355. lpp., 1363. lpp.), 1976. gada 15. decembra spriedums lietā 41/76 *Donckerwolcke* un *Schau* (*Recueil*, 1921. lpp., 32. punkts), šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 2/91 (8. punkts) un šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmē minētais atzinums 1/94 (34. punkts).

67 — Tomēr konkrētā gadījumā arī šajā jomā Kopienai var izrādīties ekskluzīva kompetence, īpaši ja tiek piemērota šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētā judikatūra lietā *AETR*. Arī šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmē minētā atzinuma 2/00 45. un 46. punkts pieļauj Kopienas ekskluzīvas ārējās kompetences iespējamību.

68 — Šajā sakarā skat., piemēram, šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmē minēto atzinumu 1/94, kas attiecībā uz PTO dibināšanu izšķir atsevišķās jomas VVTI, VVPT un *TRIPS* un katru no tām balsta uz atšķirīgu juridisko pamatu.

V — Tiesāšanās izdevumi

labvēlīgs, jāpiespiež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

58. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespiež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to prasa lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padome ir prasījusi piespriest atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Komisijai spriedums nav

59. Pretēji tam no Reglamenta 69. panta 4. punkta izriet, ka Eiropas Parlaments kā iestāde, kas iestājusies lietā, kā arī piecas dalībvalstis, kas iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas.

VI — Secinājumi

60. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai pieņemt šādu nolēmumu:

- 1) prasību noraidīt;
- 2) Eiropas Parlaments, Francijas Republika, Nīderlandes Karaliste, Austrijas Republika, Somijas Republika, kā arī Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Pārējā daļā tiesāšanās izdevumus sedz Eiropas Kopienu Komisija.